

Valgklage fra Søren Pedersen i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024

Fra Søren Pedersen, Herlev, har Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 9. juni 2024, hvori Søren Pedersen har klaget over, at han fik udleveret en stemmeseddel på sit afstemningssted i Herlev Kommune på valgdagen, selvom han havde brevstemt. Han har oplyst, at han har brevstemt i Herlev Kommune.

Klageren har i den forbindelse oplyst følgende:

”Jeg har tidligere afgivet min stemme til Europa-Parlaments valget den 9. juni, som brev stemme på Rådhus Hjortespring i Herlev.

Jeg har alligevel modtaget valgkort og ville derfor kontrollere om personer der har brevstemt faktisk er registreret, så det ikke er muligt at afgive endnu en stemme den 9. juni 2024 på et afstemningssted.

Jeg mødte derfor op på mit tildelte afstemningssted, Kildegårdhallen, Didlhaven 40, 2730 Herlev, kl. ca. 11:40.

Til min store overraskelse fik jeg faktisk udleveret en stemmeseddel uden nogen tøven, hvorefter jeg oplyste det var en kontrol og jeg havde brevstemt.

En valgbestyrer blev tilkaldt og fik kigget efter min brevstemme, som var fysisk i en kasse.

Hvis der er en fejl i systemet er det katastrofalt for tilliden til folkeafstemninger og det ligner måske mere et russisk valg.

Min stemme er afgivet, men den kunne være blevet det 2 gange!

Der er ret alvorligt at en person både kan brevstemme og stemme på selve valgdagen.

Jeg vil derfor gerne have oplyst hvad forløbet er for at sikre at personer ikke stemmer 2 gange? og hvad der sker fremadrettet så det ikke kan forekomme at personer kan stemme 2 gange?”

Herlev Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede brev af 11. juni 2024 oplyst følgende:

”På valgdagen bliver Herlev Kommune, kort efter afstemningen er påbegyndt

opmærksom på, at fremmødere registrering og valglisten fra et tidligere valg ikke var fjernet fra PC-B og PC-C på valgstederne. Dette medførte, at systemet afviste valgkort fra vælgere, som enten ikke var registreret ved det pågældende afstemningssted ved det tidligere valg, eller som havde brevstemt forud for det tidligere valg.

For at afhjælpe fejlen kontaktede Herlev Kommune systemudbyderen KMD, som instruerede i, hvordan fejlen skulle rettes. Herlev Kommune blev instrueret i, at fejlen skulle rettes ved, at oplysningerne fra det tidligere valg slettedes fra PC-B og PC-C.

I forbindelse med rettelsen overgik valgstederne kortvarigt til brug af manuel valgliste.

Idet oplysningerne slettedes fra PC-B og PC-C slettedes også den allerede udførte registrering af brevstemmer til valget den 9. juni 2024. Brevstemmehåndteringen skulle derfor gen-distribueres. Dette forhold var Herlev Kommune ikke blevet vejledt om af KMD. Valgstederne overgik derfor igen til digital valgliste, uden at brevstemmehåndteringen blev gen-distribueret.

Fori brevstemmehåndteringen ikke var gen-distribueret, var der ikke oplysninger om brevstemmer i systemet, hvorfor et valgkort fra en vælger der allerede havde brevstemt, ikke ville blive afvist. Herlev Kommune blev opmærksom på dette, da en vælger, som tidligere havde brevstemt, mødte op og forsøgte at afgive sin stemme på ny. Da vælgeren blev bekendt med, at dette var muligt, gjorde han opmærksom på, at han havde brevstemt. Idet vælgeren gjorde opmærksom på, at han havde brevstemt, fik han ikke adgang til at afgive sin stemme på ny.

På baggrund af dette kontaktede Herlev Kommune igen KMD, som oplyste, at brevstemmehåndteringen skulle gen-distribueres, førend systemet igen kunne afvise vælgere, der allerede havde brevstemt. KMD erkendte i den forbindelse, at kommunen ved en fejl ikke var blevet instrueret i dette ved den første henvendelse.

Herlev Kommune sørgede herefter for, at brevstemmehåndteringen blev gendistribueret, og valgbehandlingen overgik igen til digital valgliste.

Det er Herlev Kommunes vurdering, at fejlen vedrørende brevstemmehåndtering maksimalt bestod i tidsrummet 10:00 til 12:30. Der har således i en periode på op til to en halv time været mulighed for, at vælgere, der allerede havde brevstemt, mødte frem på valgstederne og afgav stemme på ny.

Herlev Kommune har derfor umiddelbart efter valgets afslutning sammenholdt lister over de vælgere, der havde brevstemt, med lister over de vælgere, der stemte ved fremmøde for hvert afstemningssted. Herlev Kommune kan konstatere, at ingen vælgere har afgivet sin stemme mere end én gang.

Det er således dybt beklageligt, at fejlen opstod, men den har ikke medført konsekvenser i form af dobbelt stemmeafgivning. Herlev Kommune har på baggrund af dette tilrettet de relevante procedurebeskrivelser, så det sikres at fejlen ikke kan opstå igen ved et senere valg.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 15, stk. 1, og § 26, stk. 1, 2 og 7, i Europa-Parlamentsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024):

”§ 15. Kommunalbestyrelsen udsender forud for afstemningen valgkort til de vælgere, der er optaget på valglisten og registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen eller registreret i Udenrigsministeriets protokol. [...]

Stk. 2. [...]

[...]

§ 26. Ved valg til Europa-Parlamentet kan der brevstemmes efter reglerne i kapitel 8 i lov om valg til Folketinget, jf. dog stk. 2-6.

Stk. 2. Her i landet kan brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger efter reglerne i lov om valg til Folketinget kan brevstemme, finde sted de sidste 6 uger før valgdagen, dog senest den tredjesidste hverdag, herunder lørdag, før valgdagen. [...]

Stk. 3-6. [...]

Stk. 7. Om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning samt om modtagelse og kontrol af brevstemmer gælder i øvrigt reglerne i kapitel 8 i lov om valg til Folketinget.

Stk. 8. [...]

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 65, stk. 1, § 66, stk. 1, 1. pkt., og § 67 i kapitel 8 i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024):

”§ 65. Valgbestyrelsen sørger for, at brevstemmerne bliver gennemgået inden afstemningens begyndelse og om nødvendigt 1 eller 2 dage før valgdagen. Yderkuverterne åbnes, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Ved gennemgangen, herunder ved undersøgelsen og afgørelsen af, om en brevstemme kan komme i betragtning, skal medvirke mindst 2 valgstyrere eller 2 medlemmer af valgbestyrelsen.

Stk. 2-3. [...]

§ 66. Når en brevstemme kan komme i betragtning, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har afgivet brevstemme. [...]

Stk. 2.-3. [...]

§ 67. En vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen.”

Af Indenrigs- og Sundhedsministeriets vejledning nr. 9106 af 28. februar 2024 om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg søndag den 9. juni 2024 fremgår bl.a. følgende om udarbejdelse og udsendelse af valgkort:

”4.7.1. Udarbejdelse og udsendelse af valgkort

Så snart valglisten er udarbejdet, sender kommunalbestyrelsen valgkort ud til de vælgere i kommunen, der er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark og registreret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i kommunen eller registreret i Udenrigsministeriets protokol. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 1. pkt. Kommunalbestyrelsen sender også valgkort til de vælgere, der uden at være bopælsregistreret i CPR lovligt har bopæl i Danmark, og som er optaget på valglisten. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 2. pkt.

[...]

Valgkortene udarbejdes maskinelt på grundlag af de maskinelt udarbejdede valglisten og dermed på grundlag af kommunens indberetninger til CPR, se afsnit 4.3. I visse tilfælde udarbejdes valgkortene dog manuelt, se nedenfor.

[...]

Kommunalbestyrelsen (udføres i praksis af KMD) skal aflevere alle valgkort, der udskrives efter 16.-dagsvalglisten, til postbesørgelse tids nok til, at de kan være modtaget af vælgerne senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 4. juni 2024.”

Af vejledningen fremgår bl.a. følgende om vælgere, der allerede har brevstemt:

”7.3.4. Vælgere, der møder frem på valgdagen, men er afmærket på valglisten som en vælger, der allerede har stemt eller brevstemt

Vælgere, der har afgivet en brevstemme, som er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen, se folketingsvalglovens § 67.

Valglisteføreren må, inden stemmesedlen udleveres, sikre sig, at vælgeren ikke er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, og at afmærkningen på valglisten er korrekt. Viser det sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, må valglisteføreren derfor undersøge, om vælgerens valgkort eller brevstemme er afleveret til afstemningsstedet.

[...]

Hvis en vælger, der har brevstemt, ved en fejl får udleveret en stemmeseddel og afgiver stemme på valgdagen, er det efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse nødvendigt at tage brevstemmen fra, så det sikres, at vælgeren – hvis stemmeseddel er lagt i stemmekassen og ikke kan tages op – ikke afgiver to stemmer til det samme valg.”

Af vejledningen fremgår bl.a. følgende om afmærkning på valglisten af vælgere, der har brevstemt:

”8.7.4.5. Hvis en brevstemme kan komme i betragtning

Når en brevstemme kan komme i betragtning, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har brevstemt, se folketingsvalglovens § 66, stk. 1.”

Det følger således af folketingsvalglovens § 65, stk. 1, og § 66, stk. 1, 1. pkt., at valgbestyrelsesmedlemmerne eller valgstyrrerne gennemgår brevstemmerne 1-2 dage før valgdagen og afmærker de vælgere på valglisten, der har afgivet en brevstemme, der kan komme i betragtning.

Afmærkningen på valglisten skal sikre, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen.

Kommunalbestyrelsen (udføres i praksis af KMD) sendte bl.a. valgkort ud til de vælgere i kommunen, der var optaget på valglisten 16 dage før valget, dvs. fredag

den 24. maj 2024. Vælgere, der brevstemte enten før eller efter den 24. maj 2024, vil derfor også have modtaget et valgkort. Det fremgår bl.a. af det brev, der indeholder valgkortet, at hvis man har brevstemt til valget, kan man ikke stemme på valgdagen.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Sundhedsministeriet noteret sig, at Herlev Kommune i første omgang selv blev opmærksom på, at der var en fejl i valgsystemet, kort efter, at afstemningen var påbegyndt på valgdagen, og at kommunen rettede fejlen efter instruktion af systemudbyderen KMD.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har videre noteret sig, at en vælger herefter gjorde Herlev Kommune opmærksom på, at det var muligt for vælgeren at stemme ved fremmøde på valgdagen, selvom vælgeren havde brevstemt. Kommunen rettede herefter også denne fejl, hvorfor fejlen maksimalt bestod i tidsrummet kl. 10-12.30.

Videre har Indenrigs- og Sundhedsministeriet noteret sig, at Herlev Kommune umiddelbart efter valgets afslutning har sammenholdt lister over de vælgere, der havde brevstemt, med lister over de vælgere, der stemte ved fremmøde, for hvert afstemningssted, samt at kommunen har konstateret, at ingen vælgere har afgivet sin stemme mere end én gang.

Endelig har Indenrigs- og Sundhedsministeriet noteret sig, at Herlev Kommune på baggrund af sagen har tilrettet de relevante procedurebeskrivelser, så det sikres, at fejlen ikke kan opstå igen ved et senere valg.

Henset til, at Herlev Kommune har rettet de opståede fejl, idet kommunen blev opmærksom på dem, og at kommunen har tilrettet de relevante procedurebeskrivelser for at sikre, at lignende fejl ikke kan opstå ved fremtidige valg, giver kommunens udtalelse herefter ikke Indenrigs- og Sundhedsministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen

Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov